

ZEMLJEPIS IN ZGODOVINA

za III. in IV. razred osnovnih šol

od J. Polaka

stane samo 9 Din, odnosno 10 Din, a Vam zelo olajša pouk, ker Vam ni treba snovi narekovati, si otroci s tem ne kvarijo pisave in ne pravopisa ter pridobite na času. Naročite takoj vse štiri knjižice za 38 Din, odnosno one, ki jih potrebujete za sebe ali učence

v knjigarni

Učiteljske tiskarne v Ljubljani
ali pri podružnici v Mariboru

narji. — V ostalem je bil sprejet sklep, da se vsem novim članom, ki pristopijo k društvu (članstvo se sprejema le do 45. leta starosti) do 31. maja letos, zniža pristopnina na 40 Din (sicer znaša ta pristopnina od 50 do 300 Din). Občni zbor je potekel v najlepši slogi.

— »Gospodinja« je strokovno glasilo »Zveze gospodinj« in izhaja že drugo leto. List ima glavni namen, da izobrazuje gospodinjstvo v njihovem poklicu, ki vsekakor ni lažji kot drugi saj gospodinja je oni faktor, ki mora v današnjih težkih časih najti pot celici človeštva to je družini, od katere je odvisna vsa človeška zajednica — država. Namen tega lista je, da deluje za povzdigo osebnih, gospodarskih, socialnih in kulturnih koristi gospodinj. V vsaki številki so strokovni članki o delu. Dalje so sami poučni in praktični članki, ki so razdeljeni v sledeče rubrike: Zdravstvo — Stanovanje — Gospodinjstvo — Vrt — Tehnika — Kuhinja — Jedilniki. — »Gospodinja« stremi, da dvigne našo gospodinjstvo, meščansko in kmetško, in ji nudi le koristi. V »Društvenih vesteh« prinaša poročila o delu in gibanju naših gospodinj, o sestankih in ekskurzijah. — List priporočamo našim tovarišicam posebno onim, ki delujejo v gospodinjstvo - nadaljevalnih šolah.

Ce žela te in glad mori,
a skopo v žepu ti zveni,
za mal denar postregel rad
ti »Daj-Damov« bo avtomat.

— Solski oder. Na razna vprašanja, kje se dobi ta ali ona mojnih igrice, javljam nastopno: Vsi izvodi igre »Oporoka kralja Matjaža« in »Gospod in sv. Peter« so že pošli. »Grudico« je založil Glavni odbor Podmladka v Beogradu. Pač pa sem igro precej predelal, da je veliko obsežnejša ter ima sedaj tudi več pevskih točk. Dobi se pri meni v strojepisnem izvodu. »Sola v nebesih« ima v zalogi Učiteljski dom v Mariboru. Kdor želi igro v predelani in širši obliki, naj se obrne name. V strojepisnem izvodu morem postreči z igro »Palčki zidajo« in »Miklavž štev. 2«. Zadnja je primerna za večje družabne večere (državnih nameščenecv). — Zolnir Oskar, Maribor, Francišanska ulica 21.

moral pri kmalu na jasnost in stopiti po potrebi v stik tudi z drugimi organizacijami, ki so interesirane na pravični rešitvi manjšinsko-šolskega vprašanja.

Na naše rojake tam doli ob Soči in one tam gori v Podjurski dolini sem mislil, ko sem se šetal sredi črnošnjaških zanimivosti. Društveni prapor morda kakega dekliškega, da, celo verskega krožka je bil to, ki je bil shranjen v držnih cerkvenih klopri. Sveč črn žalni trak se je vil ob zastavi z napisom: »Ruhe sanft, teure Mitschwester«...

Ob vhodu v cerkev, na zidu, je bilo pritrjeno vabilo za pristop h književni družbi. Gledam: Vodnikova družba? Ne!... Mohorjeva družba? — Tudi ne!... — V nemškem jeziku natisnjeno vabilo za pristop k »St. Josef Bücherbruderschaft«, ki izdaja letno po 6 nemških knjižic.

Kako je pel znameniti Šiškar Vodnikov Tine? Ali ne tako:

— Od nekdanj prebiva tukaj naš rod.
Ce ve kdo za druž'ga, pove naj od kod.
Pa to ne velja samo za nas, ki bivamo v svobodni Jugoslaviji. Tudi Korošci in Primorci so na svojih domačinah že — »od nekdanj...«, pa mora njih pesem in še celo njih govorica molčati. Po Kočevskem pa slišiš čisto po znani melodiji razvpite nemške himne »Die Wacht am Rhein«... naslednjo popevko:

— Vom Rinza Fluss
bis Kulpas Strand
Hoch lebe:
Das Gottscheer Land...

Naši Kočevci pa so še le nedavno praznovali šeststo letnico, od kar so prišli njihovi predniki v naše kraje in postali naši

Osebnne zadeve

PREVEDENI SO UČITELJI (ICE):

v IX. skupino:

Amon Viktorija iz Suhorja; Sreš Josipina iz Tišine; Hafner Karolina iz Kamne gorice; Perpar Vekoslav iz Kostivnice; Raybar Hinko iz Srednje Bistrice.

v VIII. skupino:

Vuk Karolina iz Sv. Lovrenca; Dolene Ljuboslava iz Šmarji; Martinčič Matilda od Sv. Duha.

v VII. skupino:

Solar Franc iz Loč; Supančič Martina iz Most; Grašič Franc iz Išč vasi; Šega Franjo iz Gomilkega; Rihar Franja iz Horjula; Porekar Vlado iz Ljutomer; Grossman Ida in Verčkovnik Ivana iz Št. Ilja v Slov. goricah; Pečnik Ivan iz Radeč; Grundner Viljem iz Radovljice; Solar Elizabeta iz Poljčan; Senčar Marija iz Stranice; Godiel Pavla iz Petrovč; Jugovič Marija iz Velenja; Černe Al. iz Borovca; Dereani Vida iz Dol. Nemške vasi; Rott Angela iz Rečice; Kokotec Janjo iz Dobropolja; Komar Radoslav iz Ptuj; Komar Ljudevit iz Ponikve; Bolhar Vera iz Celja; Rustja Jožica iz Kočevja; Jezovšek Marija iz Maribora; Tomažič Angela iz Maribora; Golob Ivan iz Kamnika; Schitnik Marija iz Jesenic; Lahajner Nikola iz Kočevja; Galob Rudolf iz Mežice; Bevc Franc iz Št. Vida; Zupanek Pavla iz Nove cerkve; Ravnikar Vinko iz Št. Gottharda; Rupret Vinjo iz Smednika; Razpotnik Franjo iz Griž; Čeh Marija iz Male Nedelje; Fakin Nada iz Šmarja; Unverdorben Josip iz Zreč; Kokalj Janko iz Poljan; Kumelj Vera iz Ljubljane; Golob Ruža iz Vuzenice; Kramar Justina iz Golega; Prelog Janko iz Male Nedelje; Piano Mara iz Šmartna; Plehan Franja iz Šmartnega; Madon Olga iz Trbovelj; Merlak Valentina iz Horjula; Predan Franja iz Majšperga; Musič Marija iz Ljubljane; Sturm Erna iz Ljubljane; Pive Maks iz Zalca; Franc Ernest iz Studence; Vunderl Matej iz Cvena; Zupančič Fran iz Vel. Gabra; Zeilhofer Alfonz iz Limbuša; Stojkovič Hedvika iz Kropce; Skok Gabrijela iz Zič; Sadar Angela iz Celja; Trampuž Marija iz Ljubljane; Beg Pavla iz Trbovelj-Vod; Brus Marija iz Sevnice; Jenko Vincenc iz Negove; Adamič Marija iz Toplice; Adamič Arnošt iz Toplice; Toni Justina iz Homea; Binder Ljudmila iz Dol. Bistrice; Pirjevec Andrej iz Loč; Poje Ljudevit iz Saffarskega; Porenta Antonija iz Predoselj; Predan Rudolf iz Rog. Slatine; Trošt Franc iz D. M. v Polju; Blagojevič Bogoljub iz Velenja; Rihter Ivan iz Štrigove; Razinger Valentin iz Gorji; Hitzl Ana iz Ljubljane; Vertanik Vid iz Vojnika; Perhavec Vladimir iz Trčiča; Štrubelj Jože iz Černomlja; Štrbenk Ana iz Črnomlja; Merhar Marija iz Žužemberka; Menard Ana iz Žirov; Mlakar Julija iz Trboj; Stoviček Svatopluk iz Ljubljane; Pogačnik Janko iz Celja; Pavlin Antonija iz Trčiča; Miklavžič Antonija iz Studence-Lga; Rabič Alojzij iz Jesenic; Kristan Srečko iz Leš; Krišche Anton iz Starega loga; Roš Fr. iz Celja; Kobentar Anton iz Radovljice; Kastelic Ema iz Trčiča; Omahen Josipina iz Beltincev; Črnko Draže iz Jarenine; Čuček Marija iz Nove cerkve; Klemenčič Vlado iz Vel. Nedelje; Kržišnik Cecilija iz Žirov.

La sono ja moja in ta otroci —
»Tempo« čimprej na slobo.

LJUBLJANA	Za gotovino:	MARIBOR
Gledališka 4	Selenburgova 4	Slovenska 18

sodeželani Z vso slovestnostjo so takrat obhajali pomembni jubilej. Gotovo je bil to svetel dokaz naše pomirljivosti, saj so se kočevskih slavnosti udeležili ne samo Nemci iz Rajha in vseh ostalih nemških pokrajin, temveč so bili na slavnosti skupno z našimi prebivalstvom tudi predstavniki naše kraljevine. V dokaz: pred oblastmi smo vsi državljani enaki!

— »Pripeljite ob prvi priliki naš Ekskurzijski odsek JUJ v naše kraje« nas je vabil prijazni črnošnjaški Cicerone. »Oblezli bomo ves okoliš, še na Gače pojdemo, ki so naš kočevski Triglav in pradamovina kočevskih naseljenikov. Do Mirne gore, koder je koča črnomeljske SPD, pa je le dve uri od nas. Na gotovo svidenje«, nam je vzklikal vrli črnošnjaški šolski upravitelj, ko nas je spremil prav do sosednjega kraja, do domačije g. Matzelleta, tamkajšnjega župana in predsednika kr. šol. odbora, koder smo se v številni družbi razhajali.

Solnce se je že spuščalo za oddaljeno Ribniško goro, Divji potok je kakor užaljen godrnjal na cesto, ki teče poleg njega menda za nadzorstvo, ko se spuščata v dolino proti topliškim poljem. Kljub počitniški vročini smo začutili hladne dihe s korita Divjega potoka, ko so nas Gašperjevi konjičji cijazili v diru proti domu. In je menil eden naših, ko smo imeli spet štirinajst kilometrov dolgo pot iz Černošnjice za sabo: »Le med našimi tovariši najdeš idealista, ki hodi tako daleč vežbat svoj goslaški zbor,« kakor to dela tov. Šerbec, ki poučuje topliški sokolski orkester...«

Prve zvezde so zagorele na nebu, preko polj je plavala fantovska pesem. Bili smo — doma.

Učiteljski pravnik



—Š Moji prejemki je tablica, ki stane 50 par. Prvič je bila izdana ta tablica za šolsko leto 1931/32. in je bila priložena »Ročnemu katalogu« za isto leto. Ta tablica je vsebovala le opozorilo na dospelost period. poviškov. Tablica »Moji prejemki« za šol. leto 1932/33. pa ima — izpolnjena — opozorilo za period. povišek in za pravico do višje položajne skupine. — Mnogokrat smo opozarjali tovariše (tovarišice) v tej rubriki, kdaj se dobi pravica do napredovanja v položaju, pojasnjevali to v odgovorih na vprašanja, kdaj sme kdo prositi za višjo položajno skupino. »Ročni katalog« točno opisuje na strani 58, kaj se šteje v rok § 49. ur. zakona, a dobe se še posamezniki — redki sicer —, ki so se izognili nakupu pripomočkov, t. j. »Roč. kataloga«. »Mojih prejemkov« in so prezrli naša opozorila glede napredovanja, pozive šol. oblasti leta 1931., naj vložijo prošnje ter se ravnali glede napredovanja v polož. skupinah še po predpisih urad. zak. iz leta 1923. in razvrstili n uredbi z dne 31. X. 1923., ki predvideva za napredovanje 8, 14 in 20 let službe. — Med onimi »redkimi« so taki, ki so napredovali po prejšnjem zakonu že l. 1925., 1926. in 1927. in bi gotovo že uživali višji položaj po novem urad. zakonu, če bi bili vložili prošnje prej, t. j. na splošne pozive. Sklepamo, da ti »redki« ne žive v težkem položaju, sicer bi se bolj zanimali za svoje pravice. Radovedni smo, če so si ti »redki« omislili »Ročni katalog« in tablico »Moji prejemki« ter ali se vodi na dotičnih šolah »Pregled dospelosti poviškov«.

—Š Poročila na oblasti — glej Roč. katalog, stran 31 — prvi odstavek.

Naša gospodarska organizacija

—g Učiteljski dom v Ljubljani. Članstvo ljubljanskega učiteljskega društva, zbrano na svojem rednem zborovanju 18. marca t. l. v Ljubljani, je darovalo za Učiteljski dom 280 dinarjev. S tem je pokazalo, da zna ceniti svoj dom, Članstvu in nabiralateljama g. Polakovi in njeni hčerki gđ. Veri se najiskrenejše zahvaljuje za dar in trud blagajnik Učit. doma.

Mladinska matica



Z 22. SEJE

1. Sestavi se razpis nagrad za knjigo izrednih publikacij M. M.

2. Na razstavi mladinske knjige za časa velesojma M. M. rada sodeluje, ne more pa sprejeti ponujenega aranžmaja, ki bi bil združen z velikimi stroški.

3. 25% popust na vso zalogo rednih in izrednih publikacij (razen »Miklavževe noči« in »Tesle«) se zaključuje s koncem aprila.

4. Sestavi se okrožnica na sreska društva glede izdajanja rednih publikacij v septembru namesto v juniju.

5. Slikanica za vesele in žalostne čase, ki izide v rednih publikacijah v 4 barvnem tisku, naj se pripravi čimprej za tiskarno.

6. Odslej bodo seje M. M. vsako drugo sredo, in sicer ob 16. namesto ob 17. uri.

Po 20 par oddajamo še zadnje ostanke nekompletnih letnikov. V zalogi so še 5. 6. in 8. štev. II. letnika in 5. številka III. letnika.

Do konca aprila dobite s 25% popustom naslednje knjige:

Kresnice I., II., III., IV., V. (Samo vezani izvodi.)

London: Zgodbe z Južnega morja (pošla zaloga).

Skulj: Sadjarčki.

Seliškar: Rudi.

Kuret: Kako smo delali radio.

Rehar: Začarani krogi.

Rehar: Vijolica Vera.

Erjavec: Pod grajskim jarmom.

Grimm: Mizica, pogri se!

Ribičič: Miškolin.

Skulj: Vrtaričice.

Bevk: Lukec in njegov škorec.

Deržaj: Življenje hudobne kavke Katke (samo vez.).

Bevk: Lukec išče očeta (samo vez.).

Hafner: Botra z griča (samo vez.).

Ribičič: Mihec in Jakec (pošla vsa zaloga).

Lovrenčič: Tiho življenje.

Naš rod I. letnik.

Naš rod II. letnik.

Naš rod III. letnik (pošla vsa zaloga).

Popusta nimajo:

Ribičič: Miklavževa noč.

Dr. Čermelj: Nikola Tesla in razvoj elektrotehnike.

—mm O knjigi »N. Tesla in razvoj elektrotehnike« je prineslo torkovo »Jutro« obširno oceno. Med drugim piše: ... Prof. dr. Lavo Čermelj, ki je spisal knjigo o sodobnih fizikalnih problemih »Materija in energija«, dalje »Ljudsko astronomijo« in druge naravoslovne spise, je slovensko poučno književnost obogatil z novo knjigo: »Nikola Tesla in razvoj elektrotehnike«. Pisec je opravil za slovenski kulturni krog to, kar za srbohrvaškega, odnosno za tuji svet inž. Bokšan: pokazal je Nikolo Teslo v vsej njegovi človeški in znanstveni veličini. Njegov spis ima to prednost, da je bil pripravljen za mladino. Čermeljev spis ima potemtakem poljuden značaj, in sicer v onem smislu, ki je edino pravičen: da razloži neke probleme in pojave takim, ki že imajo o predmetu minimum znanja in da jih s preprostimi pripomočki pripelje do širših razgledov in globljih pogledov. Zato po njegovi knjigi ne bo segla samo mladina, marveč jo bo s pridom prečital tudi odrasel čitatelj, če si hoče osvežiti, odnosno izpopolniti znanje o elektriki. Literature te vrste imamo celotno Slovenijo vedno več. Obenem z monografijo o Tesli je dobil slovenski čitatelj kar kratek uvod v elektrotehniko....

Knjižica je opremljena s številnimi risbami in s portretom N. Tesle na posebni prilogi. Izpolnila je vrzel in bi samo želeli, da bi se med mladino čim bolj razširila. Naj bi si naša mladina vzela za vzgled velikega Ličana, ki okraj oceana služi časti naroda svojega in blagru vsega človeštva.

—mm Šesta številka »Našega roda« se je razposlala v ponedeljek. S 6. ma številka bo velikončna številka in izide zato že 10. aprila tako, da jo bodo lahko imeli vsi naročniki še pred prazniki. Opozarjamo na to naše cenj. poverjenike.

—mm Nikola Tesla, poudarjanje njegovih iznajdb pri pouku. Ministrstvo prosvete je z odlokom P. br. 51565/32 z dne 2. februarja 1933 priporočilo, da bi se šolska mladina čim bolj seznanila z iznajdbami velikega sina našega naroda Nikole Tesle, ter da bi se pri predavanjih izrecno poudarjala njegova znanstvena dela in izumi.

Dodatno k temu se naslovi opozarjajo, da je izšla v založbi Mladinske matice v Ljubljani (Francišanska ulica) knjiga dr. Lavo Čermelja: »Nikola Tesla«. Knjiga je posvečena mladini, opisuje v poljubni obliki Teslov življenjepis in tolmači pomen in bistvo njegovih izumov. Delo ima namen vzbuditi v mladini spoštovanje do naših velikih mož in utrditi jugoslovensko samozavest.

Ker se knjiga podrobno peča tudi z bistvom elektrike, električnega toka, indukcije, radiotehnike itd. bo služila pri prirodoslovnem pouku učitelstvu in učencem.

Knjiga stane kartonirana 26 Din, vezana 32 Din. Pri naročilu 10 izvodov je 1 izvod brezplačen.

Izvolite na knjigo opozoriti podrejeno učiteljstvo, učence višjih razredov ter krajevne šolske odbore. — Po pooblastilu bana, načelnik prosvetnega oddelka: Josip Mazi, s. r.

—mm Razpis književnih nagrad. Mladinska matica izda tudi letos v izredni publikaciji knjigo za najmlajše šolske otroke in razpisuje zato nagrado v znesku 2000 Din za najboljšo delo, ki bo obenem zrelo in primerno za tisk.

Po obsegu naj delo ne presega štirih tiskanih pol formatov izrednih Matičnih publikacij. Snov poljubna. Delo je lahko literarno ali slikarsko, pisano v prozi ali v verzih, da je le umetnina primerna za otroke od 6. do 9. leta.

Nagrajeno delo dobi tudi običajni honorar.

Če pa med dospelimi rokopisi ne bi bil niti eden vreden razpisane nagrade, si pridruži odbor pravico znižati nagrado ali celo odkupiti rokopis — s privoljenjem avtorja seveda — za samo običajni honorar.

Sprejemajo se le tipkani rokopisi poslani po pošti, ki naj bodo opremljeni z geslom. Isto geslo naj nosi tudi zaprta kuverta, ki pa naj vsebuje le geslo in kontrolno številko brez imena in naslova avtorja.

Naslove in imena sporočijo tajništvu Mladinske matice tekmovalci šele po presoji, ki bo objavljena v »Učiteljskem tovarišu«, da se jim vrnejo lahko rokopisi, oziroma izplača nagrada. Radi identifikacije naj navedejo poleg imena in naslova še geslo in kontrolno številko.

Rokopise sprejema do 15. avgusta t. l. tajništvo Mladinske matice, Ljubljana, Francišanska ulica 6/I.

Po tem terminu dospeli rokopisi ne pridejo več v poštev.

Gospodarsko izvenšolsko delo učiteljstva

—Za povzdigo kmetijstva. Na zborovanju sreskega učiteljskega društva v Žužemberku dne 4. marca t. l. je predaval sreski kmetijski referent g. Vrisk o sodelovanju kmetijskih strokovnjakov z učiteljstvom, ki je z narodom v najtesnejši zvezi in dejanske težnje in potrebe najbolj pozna. Zato bo z učiteljstvom v stalnih zvezah ter ga bo ob